

M.S.W. (Part-II) Examination
Specialisation Group-D : Paper-I
RURAL COMMUNITY DEVELOPMENT
Paper—IX

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 100

Note :—(1) All questions are compulsory.

(2) All questions carry equal marks.

1. Explain the characteristics and structure of Indian Villages. 20

OR

State the principles and importance of community development. 20

2. Write answers :—

- (a) Gurgaon Project. 5
(b) Shri Niketan Project. 5
(c) Issues of farmer suicide in rural area 5
(d) Problems of landless labours. 5

OR

- (e) Income Generating programmes for B.P.L. people. 5
(f) Marthandum Project. 5
(g) Mahatma Gandhi National Rural Employment Scheme. 5
(h) Impact of Globalisation on agriculture in India. 5

3. Write answers :—

- (a) Function of Panchayat Sammittee. 5
(b) Process of Gramsabha. 5
(c) Importance of small scale and cottage industries in rural area. 5
(d) Role of National Rural Health Mission in rural area. 5

OR

- (e) Functions of Grampanchayat. 5
(f) Role of village development officer. 5
(g) District planning and development committee. 5
(h) Various committees in Zilla Parishad. 5

4. Write answers :—

- (a) Concept of Democratic Decentralization. 5
(b) Educational problems in rural area. 5
(c) Need of water management. 5
(d) Directive Principles of State policy. 5

OR

- (e) Concept of sustainable development. 5
(f) Problem of Health in rural area. 5
(g) Functions of District Planning Board. 5
(h) Rural Development Strategies. 5

5. Explain the Panchayat Raj system and state the recommendation of Balwantrai Mehta Committee. 20

OR

State the various welfare extension programmes for rural community development. 20

M.S.W. (Part-II) Examination
Specialisation Group-D : Paper-I
RURAL COMMUNITY DEVELOPMENT
Paper--IX

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 100

(मराठी माध्यम)

सूचना :—(1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
 (2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. भारतीय खेड्यांची वैशिष्ट्ये आणि संरचना स्पष्ट करा. 20
 किंवा
 सामुदायिक विकासाचे तत्वे आणि महत्त्व सांगा. 20
2. उत्तरे लिहा : - 5
 (अ) गुरगाव प्रकल्प. 5
 (ब) श्रीनेजेतान प्रकल्प 5
 (क) ग्रामीण भागातील शेतकरी आत्महत्येचा प्रश्न 5
 (ड) भुमीहीन मजुरांच्या समस्या. 5
 किंवा
 (इ) दारिद्र्य रेषेखालील लोकांकरीता उत्पन्न वाढ कार्यक्रम. 5
 (फ) मारथ्याडम प्रकल्प. 5
 (ग) महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना. 5
 (ह) भारतातील शेतीवर जागतीककरणाचा प्रभाव 5
3. उत्तरे लिहा : - 5
 (अ) पंचायत समितीचे कार्य 5
 (ब) ग्रामसभेची प्रवृत्ती 5
 (क) ग्रामीण भागात लघू व कुटीर उद्योगाचे महत्त्व 5
 (ड) ग्रामीण भागात राष्ट्रीय अरोप्य मिशनची (N.R.H.M.) भूमिका. 5
 किंवा
 (इ) ग्रामपंचायतीचे कार्य 5
 (फ) ग्राम विकास अधिकाऱ्याची भूमिका 5
 (ग) जिल्हा नियोजन आणि विकास समिती 5
 (ह) जिल्हा परीषद मधील विविध समित्या 5
4. उत्तरे लिहा :— 5
 (अ) लोकशाही विकेंद्रीकरणाची संकल्पना. 5
 (ब) ग्रामीण भागातील शिक्षणाची समस्या. 5
 (क) पाणी व्यवस्थापनाची गरज. 5
 (ड) राज्य नितीची निर्देशक तत्वे 5
 किंवा
 (इ) कायनस्वरूपाचे विकासाचे संकल्पना 5
 (फ) ग्रामीण भागातील आरोग्याची समस्या. 5
 (ग) जिल्हा नियोजन मंडळाचे कार्य 5
 (ह) ग्रामीण विकासाचे धोरण. 5
5. पंचायतराज पद्धती स्पष्ट करा आणि चलवत राज्य मेहता समितीच्या शिफारसी सांगा. 20
 किंवा
 ग्रामीण समुदायाच्या विकासाकरीत विविध कल्याणकारी विस्तार कार्यक्रम सांगा 20